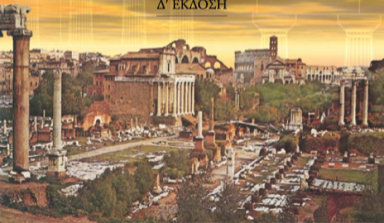

Α. Ι. ΓΙΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΟ — ΤΗΣ — ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Δ' ΕΚΔΟΣΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

“Όσοι ασχολοῦνται ιδιαίτερα μὲ τὴ μελέτη τῶν κειμένων ποδ μᾶς κληροδότησαν οἱ Ρωμαῖοι, συναντοῦν ὁμολογουμένως ἀρκετὰ προβλήματα ποδ ἔχουν σχέση με τὴ γλώσσα. Ἡ Λατινικὴ ἐμφανίζει ὄλες τίς δυσκολίες τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν. Ἡ ἔλλειψη ἐπαρκῶν βοηθημάτων καθιστᾶ ἀκόμη ποδ δύσκολη τὴν προσπέλασή τους καὶ τὴν πλήρη κατανόηση τῆς δομῆς τῆς. Ἀποδ καιρὸ ἔχει γίνει αἰσθητὴ ἡ ἀνάγκη ἐνὸς Συντακτικοῦ αὐτῆς τῆς γλώσσας ποδ νὰ καλύπτει σὲ πλάτος τουλάχιστον ὄλα τὰ θέματα τὰ σχετικὰ με τὴ δομὴ τῆς. Τὰ ἐγχειρίδια ποδ ὑπάρχουν, κλασσικὰ πρᾶγματι στὸ εἶδος τους, δὲν ἀνταποκρίνονται παρὰ μόνο στὶς σχολικὲς ἀνάγκες. Ἐκεῖνος ποδ θὰ ἤθελε νὰ προχωρήσει περισσότερο στὴ μελέτη τῶν Λατινικῶν, ὄσο καλὰ κι ἂν μελετήσῃ αὐτὰ τὰ ἐγχειρίδια, θὰ νιώσει στιγμὲς ἐντελῶς ἀβοήθητος μπροστὰ σὲ πολλὰ συντακτικὰ φαινόμενα. Γι αὐτοὺς λοιπὸν ποδ φιλοδοξοῦν ν’ ἀποκτήσουν πληρέστερη γνώση τῆς Λατινικῆς ἀναλάβαμε αὐτὴν τὴν προσπάθεια. Ἡ διαπίστωση ἐπίσης πὼς στὴν ἐποχὴ μας ἔχει μειωθῆ σὲ ἀνῆσυχητικὸ βαθμὸ τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὰ κλασσικὰ γράμματα ὑπῆρξε ἕνας ἀκομη λόγος ποδ ἐνίσχυσε τὴν πίστη μας στὴν ἀνάγκη αὐτῆς τῆς ἐκδοσης.

Προσπαθήσαμε κατ’ ἀρχὴν νὰ ἐρευνήσουμε μέσα ἀπ’ τὰ κείμενα ὄσα φαινόμενα θεωρήσαμε βασικὰ, καὶ νὰ τὰ ἐρμηνεύσουμε. Δὲ διστάσαμε, παρὰ τὸν κίνδυνο νὰ κατηγορηθοῦμε γιὰ ἀνάρμοστο στὸ εἶδος τῆς ἐργασίας πλατειασμὸ καὶ ἐνδεχομένως γιὰ σχολαστικὸτητα, νὰ ασχοληθοῦμε καὶ με τὴ λεπτομέρεια, ὄπου κριναμε πὼς αὐτὸ θὰ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν κατανόηση τῆς ἰδιομορφίας τῆς γλώσσας. Ἡ ἀποδελτίωση κάλυψε τὰ ποδ πολλὰ κείμενα τῆς Λατινικῆς Γραμματείας. Ἡ ἔρευνα ὄμως δὲν ἦταν ὄ μοναδικὸς σκοπὸς. Φροντίσαμε νὰ ἐκθέσουμε τὰ συμπεράσματά μας με τρόπο μεθοδικὸ, ὄστε νὰ καταστή ἐδχερέστερη ἡ μελέτη καὶ ἡ κατανόησή τους ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν.

Ἡ προσοχὴ μας στράφηκε περισσότερο σὲ περιπτώσεις στὶς ὄποιες ἔχουμε διαφορετικὴ συντακτικὴ διατύπωση τοῦ ἴδιου φαινομένου γιὰ νὰ δείξουμε πὼς ἐκφράζονται μ’ αὐτὸν τὸν τρόπο ἰδιαίτερες νοηματικὲς ἀποχρώσεις. Ἡ γλώσσα, ὄλοι τὸ ξέρουμε, ἔχει τέτοιο πλοῦτο νοημάτων ὄστε κάθε προσπάθεια ποδ ἀποβλέπει στὴν τυποποίησή τῆς καὶ στὴν ἐνταξί

της σὲ μερικὰ σχήματα νὰ εἶναι ἀπὸ πρὶν καταδικασμένη. Ἀποδώσαμε
δηλαδὴ μεγαλύτερη σημασία στὴ σύλληψη τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖο εἶναι
συγκροτημένη ἡ γλώσσα αὐτὴ παρὰ στὴν ἀπαρίθμηση κανόνων. Δόθηκαν
πολλὰ παραδείγματα γιὰ νὰ φανῆ ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ τοῦ ἰσχυρισμοῦ καὶ
νὰ ἀποδειχθῆ τὸ πλῆθος τῶν δυνατῶν ἐκφράσεων.

Γιὰ τὸ δύσκολο ἔργο τῆς ἀποδελτίωσης τῶν χιλιάδων παραδειγμά-
των ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν φίλο καὶ συνάδελφο Γιώργο Δαρδιώτη
ποὺ τόσο πολὺ μὲ βοήθησε.

Πιστεύουμε ὅτι ἡ ἐκδοσις αὐτὴ θὰ καλύψῃ τὸ κενὸ ποὺ ὑπῆρχε, καὶ
θὰ βοηθήσῃ πολὺ αὐτοὺς ποὺ θέλουν νὰ σπουδάσουν τὴ Λατινικὴ Φιλο-
λογία.

Θεσσαλονίκη
Ἰούνης '74

A. I. Γ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙ ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σελίς

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ	»	1— 8
Πτώση τοῦ ὑποκειμένου	»	3
Παράλειψη τοῦ ὑποκειμένου	»	3— 5
Συμφωνία τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ρήματος	»	5— 8
ΣΥΝΔΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ	»	8— 14
*Ἐπιρρηματικὸ κατηγορούμενο	»	11— 12
Παράλειψη τοῦ συνδετικοῦ	»	12
Συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενο	»	13— 14

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ	»	15— 19
Θέση τοῦ ἐπιθετικοῦ προσδιορισμοῦ	»	18— 19
ΚΑΤΗΓΟΡΗΜΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ	»	19— 21
ΠΑΡΑΘΕΣΗ	»	22— 25
Συμφωνία	»	22— 23
Μεριστική παράθεση	»	23
*Ἐπιμεριστική παράθεση	»	23
Προεξαγγελτική παράθεση	»	24
ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ	»	25— 26

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Προσωπικὲς ἀντωνυμίαι	»	26— 27
Δεικτικὲς	»	27— 34
Κτητικὲς	»	34
*Ἀόρισται	»	34— 40
*Ἀλληλοπάθεια	»	40
Ἀδοπάθεια	»	41— 43

ΟΙ ΠΤΩΣΕΙΣ

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	»	44
ΚΛΗΤΙΚΗ	»	44— 45
ΓΕΝΙΚΗ	»	44— 66
ΓΕΝΙΚΗ ΜΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ	»	45— 57
Παραθετική ἢ διασαφητική (ἐπεξηγηματική) γενική	»	45— 46
Γενική κτητική	»	46— 48
Γενική τοῦ δημιουργοῦ ἢ τοῦ ἐργάτη	»	48
Γενική ὑποκειμενική	»	48— 49
Γενική ἀντικειμενική	»	49— 50
Γενική τῆς ιδιότητος	»	50— 52
Γενική σάν κατηγορούμενο	»	52
Γενική τοῦ περιεχομένου ἢ τοῦ εἴδους	»	53— 54
Γενική διαιρετική	»	54— 57
ΓΕΝΙΚΗ ΜΕ ΕΠΙΘΕΤΑ	»	57— 59

ΓΕΝΙΚΗ ΜΕ ΡΗΜΑΤΑ	Σελίς
Γενική με ρήματα μνήμης ή λήθης	» 59— 60
Γενική με ρήματα φυσικού πάθους σημαντικά	» 60— 61
Γενική με δικαστικά ρήματα	» 61— 63
Γενική με ρήματα που δηλώνουν αγορά, πώληση, εκτίμηση, αξία	» 63— 64
Γενική με το interest και refert	» 64— 66

ΔΟΤΙΚΗ

Η ΔΟΤΙΚΗ ΜΕ ΡΗΜΑΤΑ

Δοτική με μεταβατικά ρήματα	» 66— 67
» με ἀμετάβατα ρήματα	» 67— 72
» με ρήματα σύνθετα με προθέσεις	» 72— 73
ΔΟΤΙΚΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ	» 73— 77
Δοτική Κτητική	» 73— 74
» Χαριστική	» 74— 75
» Ἀντιχαριστική	» 75
» Ἡθική	
» Ἀναφορᾶς	» 75— 76
» τοῦ κρίνοντος προσώπου	» 76
» τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου	» 76— 77
ΔΟΤΙΚΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ἢ ΤΟΥ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟΥ	» 78— 79
ΔΟΤΙΚΗ ΜΕ ΕΠΙΘΕΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	» 79— 82
» ΜΕ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΑ	» 82
» ΤΟΠΙΚΗ	» 82— 83

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ

Ἡ αἰτιατική σὺν ἄμεσο ἀντικείμενο	» 83— 85
Αἰτιατική τοῦ συστοίχου ἀντικειμένου	» 85— 86
» τῆς ἔκτασης	» 86— 88
» διεύθυνσης ἢ τέρματος	» 88— 90
» τῆς Ἀναφορᾶς	» 90
ΔΙΠΛΗ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	» 91— 96
Ἐπιφωνηματική αἰτιατική	

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

ΚΥΡΙΩΣ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

Ἀφαιρετική χωρισμοῦ (Separativus)	» 96—100
» Καταγωγῆς	» 100—102
» τῆς Ἀναφορᾶς	» 102—105
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΤΟΠΙΚΗ	» 105—113
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	» 108—113

ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΙΚΗ

Ἀφαιρετική τοῦ μέσου ἢ τοῦ ὄργάνου	» 113—117
» τῆς συνοδείας	» 117—118
» τοῦ τρόπου	» 118—121
» τῆς ἰδιότητος	» 121
» τοῦ μέτρου	» 121—123
» τῆς ἀξίας ἢ τῆς τιμῆς	» 123

	Σελίς
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ	» 124—126
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ ΑΠΟΛΥΤΗ	» 126—130
ΤΟΠΙΚΗ	» 130—131
ΣΥΓΚΡΙΣΗ	» 131—135
ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	
Θέση τῶν προθέσεων	» 136
Ἐπανάληψη καὶ παράλειψη τῆς πρόθεσης	» 136—137
ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	
Ad	» 137—139
Adversus	» 140
Ante	» 140—141
Apud	» 141—142
Circa	» 142—143
Circum	» 143
Circiter	» 143
Cis, Citra	» 143—144
Contra	» 144
Erga	» 144
Exadversus	» 145
Extra	» 145
Infra	» 145—146
Inter	» 146—147
Intra	» 147—148
Iuxta	» 148
Ob	» 148—149
Penes	» 149
Per	» 149—151
Pone	» 151
Post	» 151—152
Praeter	» 152—153
Prope	» 153
Propter	» 153
Secuntum	» 153—154
Supra	» 154
Trans	» 154—155
Ultra	» 155
Versus	» 155
ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	
A, ab, abs	» 156—157
Absque	» 157—158
Coram	» 158
Cum	» 158—159
De	» 159—160
E, ex	» 161—163
Prae	» 163—164

	Σελίς
Pro	» 164—165
Sine	» 165
Tenus	» 165—166
Clam, fine, palam, procul, simul	» 166

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ ΜΕ ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ

In	» 167—172
In	» 167—169
In με αιτιατική	» 172—173
Subter	» 173
Super	» 173—174

ΤΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ

Τò ιστορικό απαρέμφατο	» 175—176
Τò απαρέμφατο σάν υποκειμένο	» 176—177
» » σάν κατηγορούμενο	» 177
» » σάν επεξήγηση	» 177—178
» » σάν προσδιορισμός τής αναφοράς	» 178
» » σάν προσδιορισμός του σκοπού	» 178
» » σάν αντικείμενο	» 179—181
Περιορισμένες χρήσεις του απαρεμφάτου	» 181—182
Αιτιατική με απαρέμφατο (a.c.i.)	» 182—183
Αιτιατική και απαρέμφατο με ρήματα λεκτικά, δοξαστικά, δήλωσης, αίσθησης και αντίληψης σημαντικά	» 183—185
Αιτιατική και απαρέμφατο με ψυχικού πάθους σημαντικά ρήματα	» 186
Αιτιατική και απαρέμφατο με ρήματα θέλησης και επιθυμίας	» 186—188
Αιτιατική και απαρέμφατο σε αναφωνήσεις	» 188
Αιτιατική και απαρέμφατο σάν υποκειμένο	» 188
*Ονομαστική με απαρέμφατο	» 189—190
Πτώση του υποκειμένου του απαρεμφάτου	» 190—192
Πτώση του κατηγορουμένου και των λοιπών προσδιορισμών του υποκειμένου του απαρεμφάτου	» 192—193
Τò απαρέμφατο στον πλάγιο λόγο	» 193—194
Χρόνος του απαρεμφάτου στον πλάγιο λόγο	» 194—196

ΓΕΡΟΥΝΔΙΟ

ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟ

Γερουνδιακή έλξη	» 196—197
ΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΕΡΟΥΝΔΙΑΚΟΥ	» 197—199
Γενική του Γερουνδίου και Γερουνδιακού	» 199—202
Δοτική του Γερουνδίου και Γερουνδιακού	» 202—204
Αιτιατική του Γερουνδιακού	» 202—204
*Αφαιρετική του Γερουνδίου και του Γερουνδιακού	» 204—205
Τò Γερουνδίο και τò Γερουνδιακό με προθέσεις	» 205—206
	» 206—207
	» 207—208

ΣΟΥΠΙΝΟ

Αιτιατική του Σουπίνου	» 208
*Αφαιρετική του Σουπίνου	» 208—210
	» 210

Η ΜΕΤΟΧΗ

Σελίς

Ἐπιρρηματική μετοχή	»	211—214
Ἀπόδοση τῆς ἐπιρρηματικῆς μετοχῆς	»	214—216
Ἀναφορική μετοχή	»	216—218
Ἐπιθετική μετοχή	»	218—219
Ἡ μετοχή σάν οὐσιαστικόν	»	219—220
Κατηγορηματική μετοχή	»	220—221
Χρόνος τῆς μετοχῆς	»	222—224

ἈΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ

Ἀπρόσωπα ρήματα ποῦ δηλώνουν καιρικῆς συνθήκας ἢ ἀτμοσφαιρική κατάσταση	»	224
Ἀπρόσωπα ἀμετάβατα ρήματα παθητικῆς φωνῆς	»	224—225
Ἀπρόσωπα ρήματα ψυχικοῦ πάθους	»	226
Ἀπρόσωπα ρήματα μέ ἀπαρέμφατο, a.c.i. ἢ μέ δευτερεύουσα πρόταση σάν ὑποκείμενο	»	226—227
Ἀπρόσωπα ρήματα κι ἐκφράσεις μέ τή δοτική τοῦ ἐνδιαφερομένου προσώπου	»	228—229

ΧΡΟΝΟΙ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

Ἐνεστώτας	»	229—231
Παρατατικός	»	232—233
Παρακείμενος	»	233—234
Ἰππερσυντέλικος	»	234—235
Μέλλοντας	»	235
Τετελεσμένος μέλλοντας	»	235—236
Οἱ ΧΡΟΝΟΙ ΣΤΙΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ	»	236—237

ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ

Ὅριστική	»	237—238
Ἰποτακτική	»	238—242
Δυνητική ὑποτακτική	»	238—240
Βουλευτική ὑποτακτική	»	240—242
Προστακτική	»	242—243
ΤΥΠΟΙ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗΣ	»	243—245

ἈΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Ἡ ΕΥΘΕΙΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Ἀπλῆς ἐρωτηματικῆς προτάσεως	»	245—247
Διπλῆς ἢ πολλαπλῆς εὐθείας ἐρωτήσεως	»	247
Οἱ ἐγκλίσεις στίς εὐθείας ἐρωτήσεις	»	248
Ἡ ἀπάντησις στίς ἐρωτηματικῆς προτάσεις	»	248—249

ἈΡΝΗΤΙΚΑ ΜΟΡΙΑ

ἈΡΝΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΧΟΜΕΝΕΣ	»	250—251
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ	»	251—252

ΕΙΡΜΟΣ ΚΑΙ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΠΑΡΑΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ἢ ΠΑΡΑΤΑΞΗ
ΣΥΜΠΛΕΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Σελίς

Et	»	254
Que	»	254—255
Atque	»	255
Ac	»	255—256
Etiam	»	256
Quoque	»	256
Συνδυασμοί συμπλεκτικών συνδέσμων	»	256—257
Μορφές συμπλοκής	»	257—260

ΑΝΤΙΘΕΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Sed (set)	»	260
Autem	»	260—261
Verum, Vero	»	261
At	»	261—262
Atqui	»	262
Ceterum	»	262
Tamen	»	262—263

ΔΙΑΖΕΥΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

Aut	»	263
Vel	»	264
— Ve	»	264
Sive (seu)	»	264—265

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΗ »

Itaque	»	266
Igitur	»	266—267

ΥΠΟΤΑΞΗ

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αιτιολογικές προτάσεις με quod, quia, quoniam καὶ quando	»	272—274
» » με ut, ut qui, utpote qui, quippe qui	»	274—276
» » με cum	»	276

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ QUOD

Πραγματικό quod	»	277—279
Αιτιολογικό quod	»	279—280
Quod με ῥήματα ψυχικοῦ πάθους	»	280—281

ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΒΟΥΛΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οἱ βουλητικές προτάσεις ὅαν ὑποκειμένο	»	287—288
» » » ὅαν ἀντικείμενο	»	288—290
» » » ὅαν ἐπεξήγηση	»	290—291

ΕΝΔΟΙΑΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	291—293
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	293—301
Όμοιότητες και διαφορές ανάμεσα στις βουλητικές και στις συμπερασματικές προτάσεις	»	297—298
Οί συμπερασματικές προτάσεις σάν υποκειμένο	»	298—299
» » » σάν αντικείμενο	»	299—300
» » » σάν επεξήγηση	»	300—301
ΧΡΟΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	301—316
Προτερόχρονο	»	301—304
Σύγχρονο	»	304—307
» σέ έκταση	»	304—305
» σέ θρια	»	305—307
	»	307
Ύστερόχρονο	»	308—309
Άδριστη επανάληψη	»	309—311
ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ CUM	»	311—316
Χρονικός cum	»	311
Είδη του χρονικού cum	»	312—314
Cum περιστάσιακό	»	314—316
ΥΠΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	316—330
ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΥΠΟΘΕΤΙΚΩΝ ΛΟΓΩΝ	»	319—326
MODUS REALIS (ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ)	»	319—322
» POTENTIALIS (ΔΥΝΑΤΟ)	»	322—323
MODUS IRREALIS (ΜΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ)	»	324—326
ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	332—345
Θέση του αναφορικού	»	333
Συμφωνία του αναφορικού	»	333
Ένσωμάτωση του προσδιοριζόμενου θρου μέσα στην αναφορική πρόταση	»	336
Έλεξη του αναφορικού	»	336
Επανάληψη του προσδιοριζόμενου θρου	»	337
Χρήση των αναφορικών προτάσεων	»	337
ΕΓΚΛΙΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	338
Άναφορικές επιρρηματικές προτάσεις	»	340—345
» αιτιολογικές προτάσεις	»	340—341
» τελικές προτάσεις	»	341—342
» συμπερασματικές προτάσεις	»	342—344
» έναντιωματικές προτάσεις	»	344—345
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ Ή ΠΑΡΑΒΟΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	»	345—352
Οί έγκλισεις στις παραβολικές προτάσεις	»	347—348
Παραβολικές προτάσεις με atque ή ac	»	348—349
» » με quam	»	349
Είδη σύγκρισης	»	349—352
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΕΣ Ή ΥΠΟΘΕΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ	»	352—354

ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	
Ἡ ΠΛΑΓΙΟΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	» 354—362
ΑΠΛΕΣ ΠΛΑΓΙΟΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	» 354—359
Χρήση τῶν πλαγίων ἐρωτήσεων	» 356
ΔΙΠΛΕΣ Ἡ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΠΛΑΓΙΟΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ	» 359—360
Οἱ ἐγκλίσεις στίς πλάγιες ἐρωτήσεις	» 361—362
ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ	» 363—409
ΟΙ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	» 363—364
Οἱ κύριες προτάσεις κρίσης στόν πλάγιο λόγο	» 363
Οἱ κύριες προτάσεις ἐπιθυμίας στόν πλάγιο λόγο	» 363—364
Οἱ εὐθετεῖς ἐρωτήσεις στόν πλάγιο λόγο	» 365—367
Συνεχῆς πλάγιος λόγος	» 367—368
ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	» 368
ΟΙ ΧΡΟΝΟΙ ΤΗΣ ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	» 369—376
ΜΕΡΙΚΗ ΠΛΑΓΙΟΤΗΤΑ	» 376
Repraesentatio	» 376—379
Διατήρηση τῆς ὀριστικῆς σέ δευτερεύουσες προτάσεις στόν πλάγιο λόγο	» 379—381
Ἐναφορικές καὶ παραβολικὲς προτάσεις μὲ αἰτιατικὴ καὶ ἀπαρέμφατο στόν πλάγιο λόγο	» 381—383
Οἱ ἀντωνυμίες στόν πλάγιο λόγο	» 383—385
Ἐποδείγματα μετατροπῆς πλαγίου λόγου σέ εὐθετὸ	» 385—391
Τὰ ἐπιρρήματα στόν πλάγιο λόγο	» 392
ΟΙ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ ΣΤΟΝ ΠΛΑΓΙΟ ΛΟΓΟ	» 392—407
Ἐξάρτηση ἀπὸ ῥῆμα ποὺ συντάσσεται μὲ εἰδικὸ ἀπαρέμφατο	» 392—401
Πρῶτο εἶδος	» 392—397
Δεύτερο εἶδος	» 397—398
Τρίτο εἶδος	» 399—401
Ἐξάρτηση ἀπὸ ῥῆμα ποὺ συντάσσεται μὲ πρόταση ποὺ ἐκφέρεται μὲ ὑποτακτικὴ	» 401—405
Πρῶτο εἶδος	» 401—403
Δεύτερο εἶδος	» 403—405
Ἀπαράλλαχτοι τύποι τῶν ὑποθ. λόγων στόν πλάγιο λόγο	» 405—407
Λανθάνοντες ὑποθετικοὶ λόγοι στόν πλάγιο λόγο	» 407—409
Ἐξαρτημένοι ὑποθετικοὶ λόγοι στόν πλάγιο λόγο	» 409—410
ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΔΕΞΕΩΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ	» 410—415

ΟΡΟΙ ΤΗΣ ΑΠΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

1. **Υποκείμενο** είναι τὸ πρόσωπο ἢ τὸ πράγμα γιὰ τὸ ὁποῖο ἀποφαινόμεσθε. Οὐσία τοῦ ὑποκειμένου εἶναι νὰ εἶναι κάτι γιὰ τὸ ὁποῖο νὰ μποροῦμε νὰ βεβαιώσουμε ἢ νὰ ἀρνηθοῦμε κάτι. Πρέπει ὀπωσδήποτε τὸ ὑποκείμενο νὰ εἶναι — ἢ νὰ θεωρεῖται μέσα στὴν πρόταση — ἐνικός ὄρος.

Σὰν ὑποκείμενο τίθεται:

I. Ἀντωνυμία.

Ego autem a patre ita eram deductus, *CIC., De amic., I. 1* ἐγὼ ὁμῶς ἔτσι ἀναγράφηκα ἀπ' τὸν πατέρα. **Hos illi diligenter tuebantur**, *CAES., B.G., VI. 12, 8* ἐκεῖνοι τοὺς προστάτευσαν μὲ φροντίδα. **Alii immani magnitudine simulacra habent**, *CAES., B. G., VI. 16, 4* ἄλλοι ἔχουν εἰδῶλα τεραστίου μεγέθους. **Ipse contra Pompeium constitit**, *CAES., B. C., III 89,3* ὁ ἴδιος πῆρε θέση ἀπέναντι στὸν Πομπηίο. **Idque accidit**, *CAES., B. C., III. 44,2* καὶ τοῦτο συνέβη.

II. Οὐσιαστικό.

Illi casu rex erat Ptolomaeus, *CAES., B. C., III. 103,2* ἐκεῖ συμπωματικά βρισκόταν ὁ βασιλεὺς Πτολεμαῖος. **In hoc erant numero complures Pompei milites**, *CAES., B. C., III. 103,5* ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς ἦταν καὶ ἀρκετοὶ στρατιῶτες τοῦ Πομπηίου. **Gallia est omnis divisa in partis tris**, *CAES., B. G. I. 1, 1* δλόκληρη ἡ Γαλατία διαίρεται σὲ τρεῖς μέρη. **Dextrum cornu eius rivus quidam impeditis ripis muniebat**, *CAES., B. C., III. 88, 6* τὴ δεξιὰ πτέρυγα αὐτοῦ ὀχύρωνε κάποιον ποταμὸν μὲ ἀπότομες ὄχθες.

III. Ἐπίθετο ποὺ ἔχει θέση οὐσιαστικοῦ.

Ita cum recentes atque integri defessis successissent, alii autem a tergo adorirentur, sustinere Pompeiani non potuerunt atque universi terga verterunt, *CAES., B.C., III. 94,2* ἔτσι, ἀφοῦ ἀκμαῖοι καὶ ξεκούραστοι διαδέχονταν τοὺς κουρασμένους καὶ ἄλλοι ἐπίσης τοὺς χτυποῦσαν ἀπὸ τὰ νῶτα, οἱ Πομπηϊανοὶ δὲν μπόρεσαν ν' ἀντέξουν καὶ ὅλοι μαζί τῶβαλαν στὰ πόδια. **His tunc cognitiss rebus a-**

mici regis responderunt, CAES., B. C., III. 104, 1 όταν έγιναν γνωστά αυτά τα πράγματα, οι φίλοι του βασιλιά απάντησαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. — Λέξεις που λαμβάνονται συνήθως με σημασία ουσιαστικού είναι :

1. *aquarius*, ύδροφόρος, ύδροχόος, *librarius*, αντιγραφάας, βιβλιοπώλης, *grammaticus*, φιλόλογος, κριτικός, *amicus*, ο φίλος, *cognatus*, ο συγγενής, *socius*, ο σύντροφος, *pauperes*, οι φτωχοί, *divites*, οι πλούσιοι, *calida (aqua)*, ζεστό νερό, *dextra (manus)*, το δεξι χέρι, *medium*, το μέσον, *extremum*, το έσχατο, *reliquum*, το υπόλοιπο, *futurum*, το μέλλον, *honum*, το αγαθό, *bona*, τα αγαθά, *malum*, το κακό, *mala*, τα κακά, οι συμφορές, *verum*, η αλήθεια.

2. Το ουδέτερο άντωνυμίας ή το όνομα που δηλώνει ποσό μαζί με τη γενική δνόματος β' κλίσης ένικού άριθμού γένους ουδέτερου άποτελεί μιá νέα ουσιαστική έννοια, που μπορεί να τεθῆ σαν υποκείμενο.

Nihil boni est in morte, CIC., De amic., IV. 14 τίποτε το καλό δέν ύπάρχει στο θάνατο. *Dent operam consules ne quid res publica detrimenti capiat, CAES., B.C., I. 5,3* άς φροντίσουν οι ύπατοι να μη πάθη κανένα κακό ή πολιτεία. *Inter duas acies tantum erat relictum spatii ut..., CAES., B. C., III. 92, 1* ανάμεσα στις δυό παρατάξεις είχε άφεθῆ τόσο διάστημα, ώστε...

IV. Μετοχή.

Victi in servitutem rediguntur, οι νικημένοι καταντούν δοϋλοι.
Victi maerent, οι νικημένοι οδύρονται.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. Έπειδή η Λατινική γλώσσα δέν έχει άρθρο, που ουσιαστικοποιεί μιá μετοχή, αντί για μετοχή τίθεται συνήθως άναφορική πρόταση.

Sunt item quae appellantur alces, CAES., B.G., VI. 27, 1 ύπάρχουν έπίσης οι όνομαζόμενες άλκες.

V. Άριθμητικό.

In his erant legionibus hominum milia III CC, CAES., B.C., III. 106, 2 σ' αυτές τις λεγεώνες ύπήρχαν τρεις χιλιάδες διακόσιοι άνδρες.

VI. Άπαρέμφατο.

In castris Pompei videre licuit trichilas structas, CAES., B.C., III. 96, 1 στο στρατόπεδο του Πομπηίου μπορούσε να δῆ κανείς ύπόστεγα σκεπασμένα με φύλλα από άμπέλι.

VII. Πρόταση όλόκληρη ή φράση.

Causa mittendi fuit quod iter per Alpīs patefierī volebat, CAES., B.G., III. 1, 2 αίτία τῆς άποστολής ύπήρξε το ότι ήθελε να άνοιχτῆ δρόμος μέσα άπ' τις Άλπεις. *Flumen est Arar incredibili lenitate, ita ut oculis in utram partem fluat iudicari non possit, CAES., B.G., I. 12, 1* το ποτάμι Άράρης είναι άπίστευτα ήρεμο, έτσι που να μη είναι δυνατό να κρῖνη κανείς σε ποιá κατεύθυνση

ρῆει. *In clava erat scriptum: nisi domum reverteretur, se capitis eum domnatos, NEP., IV. 3, 4* στήν ἐπιστολή ἦταν γραμμένο: ἂν δὲν ἐπιστρέψῃ στήν πατρίδα, θὰ τὸν καταδικάσουν σὲ θάνατο.

VIII. Ἐμπρόθετος προσδιορισμὸς καὶ κάθε ἄλλο μέρος τοῦ λόγου ποῦ λαμβάνεται σὰν οὐσιαστικό. *Periere ad septingentos triginta, LIV., X. 33, 6* χάθηκαν περίπου ἑφτακόσιοι τριάντα. *Ad octingentos homines caesi sunt, LIV., XXVIII, 36, 13* σφάχτηκαν περίπου ὀχτακόσιοι ἄνδρες.

ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

2. Τὸ ὑποκείμενο τῶν παρεμφατικῶν τύπων τοῦ ρήματος τίθεται σὲ πτώση **ὀνομαστική**. Στὰ ἀπαρέμφατα, ἔχουμε ὑποκείμενο καὶ σὲ αἰτιατική.

Erant enim circum castra Pompei permulti editi atque asperi colles, CAES., B.C., III. 43, 1 ἐπῆρχαν γύρω γύρω ἀπὸ τὸ στρατόπεδο τοῦ Πομπηίου πάρα πολλοὶ ψηλοὶ καὶ ἀπότομοι λόφοι. *Omni-bus deinceps diebus Caesar exercitum in aciem aequum in locum produxit, CAES., B.C., III. 55, 1* ἀπὸ δῶ καὶ πέρα ὄλες τις μέρες ὁ Καίσαρας ὁδήγησε τὸ στρατὸ σὲ παράταξη σὲ ὁμαλὸ τόπο. *Legiones sibi alias ex Asia adduci iussit, CAES., B.C., III. 107, 1* διέταξε νὰ ἐρθοῦν πρὸς αὐτὸν καὶ ἄλλες λεγεῶνες ἀπὸ τὴν Ἀσία. *Scio me paene incredibilem rem polliceri, CAES., B.C., III. 86, 2* ξέρω καλὰ πὼς ὑπόσχομαι σχεδὸν ἀπίστευτο πρᾶγμα.

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ

3. Τὸ ὑποκείμενο παραλείπεται:

I. Σὲ προσωπικὰ ρήματα

α) Ὃταν εἶναι προσωπικὴ ἀντωνυμία α' ἢ β' προσώπου, μιὰ ποῦ εὐκολὰ νοεῖται ἀπ' τὴν κατάληξη τοῦ ρήματος. *Meministi enim, Attice, CIC., De amic., I. 2* θυμᾶσαι βέβαια, Ἀττικέ.

Ὃταν τίθεται καὶ ἡ προσωπικὴ ἀντωνυμία, τότε τὸ ὑποκείμενο ἐκφράζεται μὲ ἔμφαση ἢ ἀντιδιαστολή. *Ego quae mente agitari omnes iam antea divorsi audistis, SALL., Cat., XX. 5* ὅσα σκέφτηκα ἐγὼ ὅλοι ἐσεῖς τὰ ἔχετε ἀκούσει κίβλας χωριστά.

β) Μὲ τὰ λεκτικὰ ρήματα σὲ γ' πληθυντικὸ πρόσωπο: *dicunt, aiunt, ferunt, tradunt, appellant, memorant, narrant*, γιὰτι νοεῖται τὸ *homines*.

Veritatem laborare nimis saepe aiunt, exstingui numquam, LIV. XXII. 39, 19 λένε πὼς ἡ ἀλήθεια ταλαιπωρεῖται πολλὰς φορὰς σὲ μεγάλο βαθμὸ, ποτὲ δμως δὲ χάνεται. *Id ex similitudine floris lili-*

um appellabant, CAES., B. G., VII. 73, 8 αὐτὸ ἀπὸ τῆν ὁμοιότητα μετὰ τὸ λουλούδι ὀνόμαζαν κρόνο.

γ) Ὅταν εὐκολα νοεῖται: **cum eodem ad pecuniam accipiendam missi sunt**, LIV., XLIV. 23, 4 μαζὶ μετὰ τὸν ἴδιο στάλθηκαν (ἀνθρώποι), γιὰ νὰ πάρουν χρήματα.

δ) Μετὰ τὸ ρῆμα **inquit**

«**Pater meus**» **inquit** «**Hamilcar puerulo me in Hispania imperator proficiscens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immolavit**, NEP., XXIII. 2, 3 «ὁ πατέρας μου», εἶπε, «ὁ Ἀμίλκας, δὲταν ἤμουν μικρὸ παιδί, ἀναχωρώντας γιὰ τὴν Ἰσπανία σὰ στρατηγός, προσέφερε θυσίαις στὴν Καρχηδόνα στὸν ἄριστο καὶ μέγιστο Δία.

II. Σὲ ἀπρόσωπα ρήματα

α) Ρήματα ποὺ δηλώνουν ἀτμοσφαιρικὴ κατάσταση: **tonat** (βροντᾶ), **fulget** (ἀστράφτει), **pluit** (βρέχει), **ningit** (χιονίζει), κ.ἄ. Μετὰ τὰ ρήματα αὐτὰ τίθεται τὸ ἐρώτημα ἂν πραγματικὰ ὑπάρχει ὑποκείμενο. Εἶναι δυνατόν ὅμως νὰ μὴ ὑπάρχη; Αὐτὸ εἶναι ἀδύνατον. Ἄλλο λεκτικὴ καὶ ἄλλο λογικὴ ἄρθρωση. Ἡ πρώτη μπορεῖ νὰ εἶναι ἐλλιπής, ἐπειδὴ ἀκριβῶς αὐτὴ εἶναι πάντα πλήρης. Στὴν περίπτωσιν αὐτὴ ὑποκείμενο εἶναι ἡ ἀτμοσφαιρικὴ κατάσταση ποὺ ἐπικρατεῖ σὲ μιὰ ὀρισμένη στιγμή.

Tonat, CIC., Div., II. 149 βροντᾶ. **Dilucescit**, CIC., Cat., III, 6 φέγγει. **Advesperascit**, CIC., Verr., V. 91 νυχτώνει.

Πολλὰς φορὰς ὑποκείμενο σ' αὐτὰ τὰ ρήματα εἶναι τὰ οὐσιαστικά: **Jupiter, dies, caelum, sol, mundus**.

Iove tonante, CIC., Phil., V. 8. **Caelum, mundus, Apollo, Mercurius pluit. Dies illucescit**, CIC., Div., I. 50 λάμπει ἢ μέρα. Καὶ σὲ παθητικὴ σύνταξιν: **de caelo lapidatum est**, LIV., XXIX. 14, 4 ἔπεσε ἀπ' τὸν οὐρανὸν βροχὴ ἀπὸ πέτρας.

β) Σὲ σύστοιχὴν σύνταξιν

1. Τὸ γ' ἐνικὸ πρόσωπο παθητικῆς φωνῆς τῶν ἀμεταβάτων ρημάτων χρησιμοποιοῦται ἀπρόσωπα. Σὰν ὑποκείμενο θεωρεῖται ἡ ἀφηρημένη ἔννοια ποὺ ὑπάρχει στὸ ἴδιο τὸ ρῆμα.

Hoc pugnabatur loco, CAES., B.C., I. 45, 6 σ' αὐτὸν τὸν τόπον γινόταν μάχη, (ὑποκ. pugna). **Fore, ut aequis condicionibus ab armis discebatur**, CAES., B.C., I. 26, 3 θὰ συμβῆ ὥστε νὰ γίνῃ ἀποχώρησιν ἀπ' τὰ ὄπλα μετὰ ἴσους ὁρους. **Pompei summam esse ac fuisse semper voluntatem ut componeretur atque ab armis discederetur**, CAES., B.C., III. 16, 4 εἶναι καὶ ὑπῆρξε πάντοτε πάρα πολὺ μεγάλη ἡ ἐπιθυμία τοῦ Πομπηίου νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία καὶ νὰ γίνῃ ἀφο-

πλισμός, (*componeretur atque discederetur = compositio atque discessio fieret*). Proinde ut diu vivitur, bone vivitur (vivitur = vita vivitur), *PLAUT., Trin., 65. Eorum ego vitam mortemque iuxta aestumo, quoniam de utraque siletur, SALL., Cat., II. 8* τούτων ἐγὼ τῆ ζωῆ καὶ τὸ θάνατο τὰ θέτω στήν ἴδια μοῖρα, γιατί οὔτε γιὰ τὸ ἓνα οὔτε γιὰ τὸ ἄλλο γίνεται κανένας λόγος.

2. Στὰ ψυχικοῦ πάθους ἀπρόσωπα ρήματα: *taedet* (σιχαίνομαι), *miseret* (λυπᾶμαι), *piget* (νιώθω ἀνία), *puget* (ντρέπομαι), *paenitet* (μετανιώνω). Τῆ σύνταξη τῶν ρημάτων αὐτῶν μπορούμε νὰ ἐξηγήσουμε μὲ τὸν ἴδιο τρόπο, ὅπως καὶ στὰ ρήματα τῆς κατηγορίας 3. Π. β. 1. Μερικὲς φορὲς μάλιστα ὑπάρχει καὶ τὸ σύστοιχο ὑποκείμενο μὲ ἄλλο ρῆμα, πὺ μὰζι μὲ τὸ ὑποκείμενο πῆραν τῆ θέση τοῦ ἀπροσώπου ρήματος.

Mea mater, tui me miseret, mei piget, CIC., Div., I. 66 μητέρα μου, νιώθω οἴκτο γιὰ σένα, ὅσο γιὰ τὸν ἑαυτό μου, τὸν λυπᾶμαι. *Pudet deorum hominumque, LIV., III. 19, 7* ντρέπομαι θεοὺς καὶ ἀνθρώπους. *Huius (Timothei) post mortem cum populum iudicii paeniteret, multae novem partis detraxit, NEP., XIII. 4, 1* μετὰ τὸ θάνατο αὐτοῦ, ἐπειδὴ ὁ λαὸς μετάνιωσε γιὰ τὴν ἀπόφασή του, τοῦ χάρισε τὰ ἔννεα δέκατα τῆς ποινῆς. *Quoniam ipsos belli taedium ceperit, LIV., VIII. 2, 2* ἐπειδὴ τοὺς ἴδιους κατέλαβε ἀποστροφὴ γιὰ τὸν πόλεμο. *Quem paupertatis pudor tenet, HOR., Ep., I. 18, 24* τὸν κατέλαβε ντροπὴ γιὰ τὴ φτώχεια.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΡΗΜΑΤΟΣ

4. Τὸ ρῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ ὑποκείμενο στὸν ἀριθμὸ καὶ στὸ πρόσωπο.

Ego te tradam magistratui, NEP., XV. 4, 3 ἐγὼ θὰ σὲ παραδώσω στοὺς ἀρχόντες. *Tu quod me incognitum tentasti tuique similem existimasti, non miror tibi que ignosco, NEP., XV. 4, 3* γιὰ τὸ ὅτι ὅμως ἐσὺ μὲ δοκίμασες, χωρὶς νὰ μὲ γνωρίζεις, καὶ μὲ θεώρησες ὅμοιο μὲ σένα, δὲν ἐκπλήσσομαι καὶ σὲ συγχωρῶ. *Ab his enim (cohortibus) primum equitatus est pulsus, ab isdem facta caedes sagittariorum ac funditorum, ab isdem acies Pompeiana a sinistra parte erat circumita atque initium fugae factum, CAES., B.C., III. 94, 4* ἀπ' αὐτὲς τίς κοόρτες ἀπωθήθηκε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ ἑπικικό, ἀπ' τίς ἴδιες ἔγινε ἡ σφαγὴ τῶν τοξοτῶν καὶ τῶν σφεδονιστῶν, ἀπ' τίς ἴδιες περικυκλώθηκε ἡ Πομπηϊανὴ παράταξη ἀπ' τὸ ἀριστερὸ μέρος καὶ ἔγινε ἡ ἀρχὴ τῆς φουγῆς.

5. Σύνταξη κατὰ σύνεση ἢ κατὰ τὸ νοούμενο (*constructio ad sen-*

SALL., Cat., XI. 2 γιατί δόξα, τιμή ἐξίσου θέλουν ν' ἀποκτήσουν κι ὁ καλὸς κι ὁ κακός. *Animus, aetas, virtus vestra me hortantur, SALL., Cat., LVIII.* 20 τὸ φρόνημα, ἡ ἡλικία, ἡ παλικάριά σας μοῦ δίνουν κουράγιο. *At illum ingens cura atque laetitia simul occupaverunt, SALL., Cat., XLVI.* 2 μὰ ἐκείνον φοβερὴ ἀγωνία καὶ χαρὰ συνάμα τὸν κυριεψαν.

Ἄλλά :

Nam profecto aut metus aut iniuria te subegit, SALL., Cat., LI. 18 γιατί ἀσφαλῶς σὲ παρέσυρε ἢ ὁ φόβος ἢ ἡ καταπάτηση τοῦ δικαίου. *Sed ei cariora semper omnia quam decus atque pudicitia fuit, SALL., Cat., XXV.* 2 μὰ γι αὐτὴν ὑπῆρξε πάντοτε ἀνώτερο τὸ καθετὶ παρὰ ἡ ἀξιοπρέπεια καὶ ἡ ντροπή. *Prorsus multae facetiae multusque lepos inerat, SALL., Cat., XXV.* 5 μὲ λίγα λόγια ἦταν προικισμένη μὲ πολλὴ σπιρτάδα καὶ πολλὴ χάρη. *Neque illi ad cavendum dolus aut astutiae deerant, SALL., Cat., XXVI.* 2 δὲν ἔλειπαν κι ἀπ' αὐτὸν τὰ κόλπα ἢ οἱ πονηριές, γιὰ νὰ προφυλάγεται. *Virtus atque sapientia maior illis fuit, SALL., Cat., LI.* 42 μεγαλύτερη ἀντρεία καὶ σοφία ὑπῆρξε σ' ἐκείνους.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ.— 1. Ὑποκείμενο ἐνικοῦ ἀριθμοῦ μὲ προσδιορισμὸ τῆς συνοδείας συντάσσεται μὲ ρῆμα πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ, ὅταν ὁ προσδιορισμὸς τῆς συνοδείας περιέχει ὄνομα ποῦ συμπράττει σ' αὐτὸ ποῦ δηλώνει τὸ ρῆμα καὶ θεωρεῖται σὰν δεῦτερο ὑποκείμενο· διαφορετικὰ τὸ ρῆμα τίθεται σὲ ἐνικὸ ἀριθμὸ.

At Romae Lentulus cum ceteris, qui principes coniurationis erant, constituerant..., SALL., Cat., XLIII. 1 Ὡστόσο στὴ Ρώμη ὁ Λέντουλος μὲ τοὺς ἄλλους, ποῦ ἦταν ἐπικεφαλῆς τῆς συννομασίας, εἶχαν ἀποφασίσει... *Ciliciensis legio coniuncta cum cohortibus Hispanis, quas traductas ab Afranio docuimus, in dextro cornu erant collocatae, CAES., B. C., III.* 88, 2 ἡ λεγεὼνα ἀπ' τὴν Κιλικία, ἀφοῦ ἐνώθηκε μὲ τὶς Ἴσπανικὲς κοόρτες, γιὰ τὶς ὁποῖες εἶπαμε ὅτι εἶχαν παραδοθῆ ἀπ' τὸν Ἀφράνιο, εἶχαν πάρει θέση στὴ δεξιὰ πτέρυγα. *Sulla cum Scipione leges inter se contulerunt, CIC., Phil., XII.* 11, 27 ὁ Σύλλας μὲ τὸν Σκιπίωνα συζήτησαν μεταξὺ τους γιὰ τοὺς νόμους. *Ipse dux cum aliquot principibus capiuntur, LIV., XXI.,* 60, 7 ὁ ἴδιος ὁ ἡγεμόνας μαζί μὲ μερικὸς πρόκριτους συλλαμβάνονται.

Ἄλλά :

Antonius cum exercitu Catilinam persequi maturat, SALL., Cat., XXXVI. 3 ὁ Ἀντώνιος σπεύδει νὰ κυνηγήσῃ τὸν Κατίλινα μὲ στρατό. Ἐδῶ ὁ στρατὸς τελεῖ κάτω ἀπ' τὶς διαταγὰς τοῦ Ἀντωνίου, δὲν εἶναι κάτι τὸ ἰσότιμο μὲ τὸν Ἀντώνιο, ποῦ εἶναι ἀρχηγός.

2. Τὸ ρῆμα, ὅταν τὸ κατηγορούμενο εἶναι οὐσιαστικό, ἔλκεται ἀπ' αὐτὸ καὶ συμφωνεῖ μ' αὐτὸ στὸν ἀριθμὸ ἀνεξάρτητα ἀπ' τὸ ὑποκείμενο.

Amantium irae amoris integratio est, TER., Anb., 555 τὰ πεισμάτα τῶν ἐρωτευμένων εἶναι ἀνανέωση τοῦ ἔρωτα.

7. Ὄταν τὰ ὑποκείμενα εἶναι δυὸ ἢ περισσότερα, διαφορετικοῦ δ-

μως προσώπου, τὸ ρῆμα τίθεται σὲ πληθυντικὸ ἀριθμὸ καὶ στὸ ἐπικρατέστερο πρόσωπο. Καὶ εἶναι ἐπικρατέστερο τὸ α' πρόσωπο τοῦ β' καὶ γ', καὶ τὸ β' τοῦ γ'.

Si tu et Julia valetis, ego et suavissimus Cicero valemus. *CIC., Fam., XIV. 5, 1* ἔὰν ἐσὺ καὶ ἡ Ἰουλία εἴστε καλά, ἐγὼ καὶ ὁ φίλιπτος Κικέρων θὰ εἶμαστε καλά. **Si id egissemus ego atque tu,** *CIC., Fam., V. 15, 5* ἔὰν εἶχαμε κάνει αὐτὸ ἐγὼ καὶ σύ. **Pater, ego, fratres mei pro vobis arma tulimus,** *LIV., XXXVII. 53, 24* ὁ πατέρας, ἐγὼ, τ' ἀδέρφια μου πήραμε τὰ ὄπλα γιὰ χάρη σας.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.—Μερικὲς φορές τὸ ρῆμα συμφωνεῖ μὲ τὸ πρόσωπο καὶ τὸν ἀριθμὸ τοῦ πλησιέστερου ὑποκειμένου.

Ego te et tu me feres, *TER., Hec., 610* Ἐγὼ ἐσένα καὶ σὺ ἐμένα θὰ ὑποφέρης. **Ego illum de suo regno, ille me de nostra re publica percontatus est,** *CIC., Rep., VI. 9* ἐγὼ ἐκείνον γιὰ τὸ βασιλείου του, ἐκείνος ἐμένα γιὰ τὴ δημοκρατία μας ζητοῦσε νὰ μάθῃ. **Ad corporum sanationem multum ipsa corpora et natura valet,** *CIC., Tusc., III. 5* γιὰ τὴ θεραπεία τῶν σωμάτων πολὺ τὰ ἴδια τὰ σώματα καὶ ἡ φύση παίζουν ρόλο. **Mihi tu, tui tua omnia maximae curae sunt,** *CIC., Fam., VI. 3, 4* ἐσύ, οἱ δικοὶ σου, ὅλα τὰ δικά σου μὲ ἐνδιαφέρουν πάρα πολὺ. **Cingetorigi principatus atque imperium est traditum,** *CAES., B. G., II. 19, 1* Στὸν Κιγγετόριγα παραδόθηκε ἡ ἀνώτατη πολιτικὴ καὶ στρατιωτικὴ ἐξουσία. **Et tempus et dies erat datus,** *NEP., XVI. 2, 5* εἶχε ὀριστῆ καὶ ἡ ὥρα καὶ ἡ ἡμέρα. **Nunc mihi nihil libri, nihil litterae, nihil doctrina prodest,** *CIC., Att., IX. 10, 2* σὲ μένα τώρα δὲν ὠφελοῦν καθόλου οὔτε τὰ βιβλία οὔτε τὰ γράμματα οὔτε ἡ λατρικὴ.

ΣΥΝΔΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΥΜΕΝΟ

8. Αὐτὸ ποῦ λέγεται γιὰ τὸ ὑποκείμενο εἶναι τὸ κατηγόρημα:

(α) **Μονολεκτικὸ.** *Arbor floret,* τὸ δέντρο ἀνθεῖ.

(β) **Περιφραστικὸ,** ἀποτελούμενο ἀπὸ ἓνα συνδετικὸ ρῆμα καὶ ἓνα ὄνομα οὐσιαστικὸ ἢ ἐπίθετο, τὸ κατηγορούμενο.

Τὸ κατηγορούμενο εἶναι ἀφηρημένη, γενικὴ ἔννοια. Οὐσία του εἶναι νὰ εἶναι πάντα μιὰ ιδιότητα, ἕνας προσδιορισμὸς.

Τὸ κυριότερο συνδετικὸ ρῆμα εἶναι τὸ *esse*.

Pater Themistoclis generosus fuit, *NEP., II. 1, 2* ὁ πατέρας τοῦ Θεμιστοκλή ἦταν εὐγενής. **Ingenii egregia facinora immortalia sunt,** *SALL., Jug., II. 2.* **Verae amicitiae sempiternae sunt,** *CIC., Lael., IX. 32* οἱ ἀληθινὲς φίλιες εἶναι αἰώνιες. **Dos est decem talenta,** *TER., And., 950* ἡ προίκα εἶναι δέκα τάλαντα.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.—Τὸ *est* λαμβάνεται καὶ σὰν κατηγόρημα μὲ τὴ σημασία τοῦ ὑπάρχει. Τότε δὲ δέχεται κατηγορούμενο.

Palus erat non magna inter nostrum atque hostium exercitum,

CAES., B. G., II. 9, 1 ανάμεσα στο στρατό το δικό μας και τῶν ἐχθρῶν ὑπῆρχε ἓνα μικρὸ ἔλος.

9. Ἄλλα συνδετικά ῥήματα εἶναι: **videri, nasci, fieri, evadere, creari, deligi, putari, duci, haberi, dici, appellari, nominari.**

Dux atque imperator vitae mortalium animus est, SALL., Jug., I. 3 ὁ ἡγεμόνας καὶ ὁ στρατηγὸς εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς ζωῆς τῶν θνητῶν. **Quia nulla videbatur aptior persona, CIC., De amic., I. 4** γιὰτὶ κανένα πρόσωπο δὲ φαινόταν πιὸ κατάλληλο. **Ita brevi multitudo dispersa atque vaga concordia civitas facta est, SALL., Cat., VI. 2** ἔτσι σὲ μικρὸ χρονικὸ διάστημα τὸ διασκορπισμένο καὶ περιπλανώμενο πλῆθος ἔγινε πολιτεία. **Virtus clara aeternaque habetur, SALL., Cat., I. 4** ἄρετὴ θεωρεῖται ἔνδοξη καὶ αἰώνια. **Est genus quoddam hominum, quod Hilotae vocatur, NEP., IV. 3, 6** διάρχει κάποια τάξη ἀνθρώπων ποὺ ὀνομάζεται *Εἰλωτες*. **Nemo nascitur dives, SEN., E. M., 20, 13** κανεὶς δὲ γεννιέται πλούσιος. **Servius rex est declaratus, LIV., I. 46, 1.**

10. Τὸ κατηγορούμενο εἶναι κυρίως ὄνομα ἐπίθετο ἢ οὐσιαστικό. Εἶναι δυνατό ὅμως νὰ εἶναι καὶ κάθε ἄλλο μέρος τοῦ λόγου, ἀλλὰ κυρίως ἀντωνυμία, μετοχὴ, ἀπαρέμφατο, γερουνδιακὸ, ἐπίρρημα καὶ πρόταση ὀλόκληρη.

Epaminondas erat modestus, prudens, temporibus sapienter utens, NEP., XV. 3, 1 ὁ Ἐπαμεινώνδας ἦταν μετριόφρωνας, συνετός, καὶ ἀντιμετώπιζε σοφὰ τὶς περιστάσεις. **Usus magister est optimus, CIC., Rab. Post., IV. 9** ἡ ἐμπειρία εἶναι ὁ καλύτερος δάσκαλος. **Vivere est cogitare, CIC., Tusc., V. III** ἡ ζωὴ εἶναι σκέψη. **Ni virtus fidesque vostra spectata mihi forent, SALL., Cat., XX. 2** ἂν δὲν ἤμουν βέβαιος γιὰ τὴν ἀντρεία καὶ τὴν πίστη σας. **Ferendus non videbatur, CAES., B. G., I. 33, 5** δὲ φαινόταν ὑποφερτός. **Hoc bene sit, PROP., Pers., 430** αὐτὸ ὡς εἶναι καλὸ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ. — 1. Στὴ θέση τοῦ κατηγορουμένου μὲ τὰ συνδετικά *esse, videri, haberi, duci, dici* τίθεται συχνὰ περίφραση: *pro* καὶ ἀφαιρετικὴ, (*in*) *loco* καὶ γενικὴ, *in numero* καὶ γενικὴ, *nomine* καὶ γενικὴ ἀκόμη καὶ ἐμπρόσθετος προσδιορισμός.

Innocentia pro malivolentia duci coepit, SALL., Cat., XII. 1 ἄρχισε ἡ φτώχεια νὰ λογίζεται ντροπὴ, (*quasi malivolentia esset*). **Per terrarum orbem Atheniensium facta pro maxumis celebrantur, SALL., Cat., VIII. 3** τὰ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων, κατὰ τὴ δική μου ἐκτίμηση, ἦταν βέβαια ἀρκετὰ σημαντικὰ καὶ μεγαλόπρεπα, (*Quasi maxima essent*). **Pro certo creditur, SALL., Cat., XV. 2** θεωρεῖται βέβαιον. **Ubi pro perfuga ad eos venit, CAES., B. G., III. 18, 3** ὅταν σὰ φηγάς ἦρε σ' αὐτούς. **Audacia pro muro habetur (Qui habet audaciam, quasi murum hubeat), SALL., Cat., LVIII, 17** ἡ τόλμη λογα-

ριάζεται σὺν τείχος. **Commiium Atrebatem cum equitatu custodis loco in Menapiis relinquit**, CAES., B. G., VI. 6, 4 ἄφησε στοὺς Μενάπιους μὲ ἵππικὸ τὸν Κόμμιο Ἀτρέβατο στὴ θέσῃ φρουρᾶς. **Nam plebes paene servorum habetur loco**, CAES., B. G., VI. 13, 1 γιὰ τὸ λαὸς λογαριάζονταν σχεδὸν σὺν δοῦλοι. **In praescriptorum numero erat** SALL., Cat., LI. 33 ἦταν προγραμμαμένος. **Caesar reductos perfugas in hostium numero habuit**, CAES., B. G., I. 28, 2 ὅταν ἐπανάφεραν τοὺς φηγάδες, τοὺς μεταχειρίστηκε σὺν ἐχθροῦς. **Suos ab se liberos abstractos obsidum nomine dolebant**, CAES., B. G., III. 2, 5 λυποῦνταν, γιὰ τὸς εἶχαν πάρει τὰ παιδιὰ τοὺς σὺν δμηροῦς. **Viri quantas pecunias ab uxoribus dotis nomine acceperunt tantas ex suis bonis aestimatione facta cum dotibus communicant**, CAES., B. G., VI. 19, 1 οἱ ἄντρες ὅσα χρήματα πῆραν σὺν προίκα ἀπ' τὶς γυναῖκες τοὺς, ἄλλα τόσα, ἀφοῦ γίνεῖ ἐκτίμηση, ἀπὸ τῆ δικῆ τοὺς περιουσία ἐνώνουν μὲ τὶς προίκες. **In rem fore credens univorsos appellare et cohortari**, SALL., Cat., XX. 1 πιστεύοντας (ὁ Κατίλλνας) πὼς θὰ ἦταν ὠφέλιμο νὰ τοὺς προσφωνήσῃ καὶ νὰ τοὺς δρημνήσῃ ἔλους μαζί. **Moribus suis Orgetorigem ex vinclis causam dicere coegerunt**, CAES., B. G., I. 4, 1 σύμφωνα μὲ τὰ ἔθιμά τοὺς ἀνάγκασαν τὸν Ὀργετόριγα νὰ ἀπολογηθῆ δέσμιος. **Quae pars est tertia parte Galliae est aestimanda**, CAES., B. G., III. 20, 1 αὐτὸ τὸ διαμέρισμα πρέπει νὰ ὑπολογίζεται τὸ ἓνα τρίτο τῆς Γαλατίας. **Magistratus quae esse ex usu iudicaverunt multitudini produnt**, CAES., B. G., VI. 20, 3 οἱ ἀρχεὲς κἀνόνν γνωστὰ στὸ λαὸ μόνο ὅσα κρίνουν ὅτι εἶναι ὠφέλιμα. **Sed Allobroges diu in incerto (: incertum) habuerunt, quidnam consili cape- rent**, SALL., Cat., XLI. 1 ὥστὸς οἱ Ἀλλόβρογες γιὰ πολὺ ἀμφιταλαντεύτηκαν ποιά ἀπόφαση νὰ πάρουν (: ἦταν δισταχτικοί...). **Erant autem litterae sine nomine**, CIC., Cat., III. 5, 12 οἱ ἐπιστολὲς ἦταν ἀνόνημες.

2. Τὸ κατηγορούμενο μπορεῖ νὰ ἀντικατασταθῆ ἀπὸ :

(α) Ἀφαιρετικὴ τῆς ιδιότητος.

In omni Gallia eorum hominum qui aliquo sunt numero atque honore genera sunt duo, CAES., B. G., VI. 13, 1 σ' ὅλη τῆ Γαλατία δύο εἶναι οἱ τάξεις τῶν ἀνθρώπων ποὺ ὑπολογίζονται κάπως καὶ εἶναι σὲ τιμῆ. **Nunc sum animo aequissimo**, CIC., Caec. 3 τώρα εἶμαι πάρα πολὺ πρᾶος. **Hannibalis nomen erat magna apud omnes gloria**, CIC., Or., II. 18, 75 τὸ ὄνομα τοῦ Ἀννίβα ἦταν πολὺ ὀνομαστὸ σ' ἔλους.

(β) Γενικὴ κατηγορηματικὴ.

Virtus tantarum virium est ut se ipsa tueatur, CIC., Tusc., V. 1, 2 ἡ ἀρετὴ ἔχει τόσο μεγάλες δυνάμεις ὥστε νὰ προστατεύῃ μόνη τὸν ἑαυτὸ τῆς. **Pau- peris est numerare pecus**, OV., M., XIII. 823 γνώρισμα τοῦ φτωχοῦ εἶναι νὰ μετράει τὰ κτήνη. **Hercules dicebatur esse Myronis**, CIC., Verr., IV. 3, 5 Ἐλέ- γαν ὅτι ὁ Ἡρακλῆς ἦταν τοῦ Μύρωνα. **Quicumque aliarum atque senatus partium erant**, SALL., Cat., XXXVII. 10 ὅσοι ἀνήκαν σὲ ἄλλες τάξεις ἐκτὸς ἀπ' τῆ συγκλητικῆς.

(γ) Δοτικὴ τοῦ σκοποῦ ἢ τοῦ κατηγορουμένου.

Una erat magno usui res praeparata a nostris, CAES., B. G., III. 14, 5 ἓνα πράγμα μόνο, ποὺ ἐτοίμασαν οἱ δικοὶ μας, ἦταν πολὺ χρήσιμο. **Omnia deerant quae ad reficiendas navis erant usui**, CAES., B. G., IV. 29, 4 χἀθηκαν ὅλα ὅσα ἦταν χρήσιμα γιὰ τὴν ἐπισκευὴ τῶν καραβιῶν.

11. Ἐπιρρηματικὸ κατηγορούμενο. Δηλώνει κυρίως τρόπο, χρόνο, ηλικία, τάξη, ἀξίωμα καὶ σπανιότερα τόπο καὶ σκοπό. Τίθεται κοντὰ σὲ κάθε ρῆμα, ἀλλὰ πιὸ συχνὰ στὰ ρήματα ποὺ σημαίνουν κίνηση. Αὐτὸ εἶναι ἐπίθετο καὶ, ἐνῶ συμφωνεῖ τυπικὰ μὲ τὸ οὐσιαστικὸ, ἀναφέρεται κυρίως στὸ ρῆμα, ἀπ' ὅπου καὶ τὸ ὄνομά.

Τέτοια ἐπίθετα εἶναι :

incolumis : σῶος, **integer** : ἄθικτος, **salvus** : σῶος, **inscius** : χωρὶς νὰ ξέρη, **ignarus** : χωρὶς νὰ ξέρη, **inopinans** : ἀπροσδόκητος, **ξαφνικός**, **invitus** : χωρὶς τὴ θέληση, **maestus** : θλιμμένος, **tristis** : θλιμμένος, **laetus** : χαρούμενος, **alacer** : πρόθυμος, **vivus** : ζωντανός, **frequens** : πυκνός, **σχινός**, **rarus** : ἀραιός, **σπάνιος**, **iratus** : ὀργισμένος, **diversus** : διάφορος, **ἐχθρός**, **princeps** : πρῶτος, **prior** : προηγούμενος, **primus** : πρῶτος, **adiutor** : εἰσηγητής.

Neque tamen senatus provinciam invitus dederat, SALL., Cat., XIX. 2 ἀλλὰ καὶ ἡ σύγκλητος δὲν εἶχε δώσει τὴν ἐπαρχία ἔτσι ἀθελά της. **Si patrios umquam remeassem victor ad Argos, VERG., Aen., II.** 95 ἐὰν κάποτε θὰ γύριζα νικητὴς στὸ πάτριον Ἄργος. **Quia nondum frequentes armati convenerant, SALL., Cat., XVIII.** 8 ἐπειδὴ ἀκόμα δὲν εἶχαν συγκεντρωθῆ πυκνὰ πυκνὰ οἱ ἀρματοῦχοι του. **Cum semianimis de templo elatus esset, NEP., IV.** 5, 4 αὐτὸς μισοπεθαμένος σύρθηκε ἔξω ἀπ' τὸ ναό. **Circiter CCXX naves eorum profectae ex portu nostris adversae constiterunt, CAES., B. G., III.** 14, 2 διακόσια εἴκοσι περίπου πλοῖα τοὺς βγήκαν ἀπ' τὸ λιμάνι καὶ πῆραν θέση ἀπέναντι στὰ δικά μας. **Excutitur pronusque magister, VERG., Aen., I.** 115 τινάζεται μπρούμυτα ὁ καπετάνιος. **Apparent rari nantes in gurgite vasto, VERG., Aen., I.** 118 φαίνονται νὰ κολυμποῦν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ στὸ ἀπέραντο πέλαγος. **Inde lupae fulvo nutricis tegmine laetus Romulus excipiet gentem, VERG., Aen., I.** 275 ἀργότερα ὁ Ρωμύλος χαρούμενος γιὰ τὸ ξανθὸ χροῶμα τῆς τροφῆς λύκαινας πῆρε στὰ χέρια του τὸ γένος. **Primus ibi ante omnes Laocoon ardens summa decurrit ab arce, VERG., Aen., II.** 40 τότε πρῶτος μπροστὰ ἀπ' ὄλους ὁ Λαοκῶν ἀναφοκοκκινισμένος τρέχοντας κατηφορίζει ψηλὰ ἀπ' τὴν ἀκρόπολη. **Sed publice ab Atheniensibus Evagorae adiutor datus, neque prius inde discessit, quam insulam bello devinceret, NEP., XII.** 2, 2 ἀλλὰ σταλμένος ἐπίσημα ἀπὸ τοὺς Ἀθηναίους, γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὸν Εὐαγόρα, δὲν ἀποχώρησε ἀπ' ἐκεῖ πιὸ μπροστὰ παρὰ ἀφοῦ ὑπέταξε μὲ πόλεμο ὅλο τὸ νησί. **C. Murena, qui ei provinciae legatus praeerat, SALL., Cat., XLII.** 3 ὁ Γάιος Μουρήνας, ποὺ κυβερνοῦσε τὴν ἐπαρχία αὐτὴ σὰν ἀναπληρωτὴς διοικητῆς.

Piso in citeriorem Hispaniam quaestor pro praetore missus est, SALL., Cat., XIX. 1 ὁ Πείσων στάλθηκε στὴ δῶθε Ἰσπανία σὲ θέση στρατηγοῦ. **Eius pontis, dum abesset, custodes reliquit principes, NEP., I. 3,** 1 ὅσο καιρὸ ὁ ἴδιος θὰ βρισκόταν μακριά, ἄφησε σὰ φύλακες αὐτῆς τῆς γέφυρας τοὺς πρόκριτους.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.—Σὲ μερικὲς περιπτώσεις στὸ ἐπιρρηματικὸ κατηγορούμενο ὑπονοεῖται ἡ μετοχὴ τοῦ **esse**. Τὸ κατηγορούμενο τότε παίρνει ἐπιρρηματικὴ σημασία, ἀνάλογη πρὸς τὴν ἐπιρρηματικὴν μετοχὴν.

Sullani milites rapinarum et victoriae veteris memores civile bellum exoptabant : (*memores - sentes*), SALL., Cat., XVI. 4 οἱ στρατιῶτες τοῦ Σύλλα θυμοῦνταν τὴν ἀρπαγὴν καὶ τὴν παλιὰ τὴν νίκη καὶ εἶχαν λαχτάρα γιὰ ἐμφύλιον πόλεμον. **Eorum animi molles etiam et fluxi dolis haud difficulter capiebantur,** SALL., Cat., XIV. 5 αὐτῶν οἱ ψυχὲς, καθὼς ἦσαν τρυφερὲς ἀκόμη καὶ ἀδιαμόρφωτες, μὲ μεγάλη εὐκολία μὲ τὰ καμώματά του ὑποδουλώνονταν.

12. **Παράλειψη τοῦ συνδετικοῦ.** 1. **Tā est καὶ sunt** συχνὰ παραλείπονται σὲ γνωμικὰ καὶ παροιμίες, σὲ ἐρωτήσεις, σὲ ὑποθέσεις, σὲ εὐχές, σὲ τύπους τῆς περιφραστικῆς συζυγίας, στὸν παθητικὸν παρακείμενον.

Summum ius summa iniuria, CIC., Off., I. 10, 33 ἡ ἄκρα δικαιοσύνη εἶναι ἄκρα ἀδικία. **Quid dulcius quam habere quicum omnia audeas loqui? CIC., Lael., VII. 22** τί πιὸ γλυκὸ ὑπάρχει... **Aliquamdiu certamen, SALL., Jug., LXXIV. 3** γιὰ κάμποση ὥρα γινόταν μάχη. **Caesar statuit exspectandam classem, CAES., B. G., III. 14, 1** ὁ Καίσαρας ἔκρινε πὼς ἔπρεπε νὰ περιμένῃ τὸ στόλον. **Si tantus amor casus cognoscere nostros, incipiam, VERG., Aen., II. 10** ἐὰν ὑπάρχῃ τόσο μεγάλη ἐπιθυμία νὰ μάθῃς τὴν συμφορὴν μας, θὰ σφίξω τὴν καρδιά μου καὶ θὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ. **Bene omnibus nobis! PLAUT., Pers., 775.**

2. Τὸ συνδετικὸν παραλείπεται ἐπίσης στὴς ἐκφράσεις ποὺ σχηματίζονται ἀπὸ οὐδέτερα ἐπιθέτων: **mirum**: θαυμαστό, **iustum**: δίκαιο, **facile**: εὐκόλο, **difficile**: δύσκολο, **triste**: θλιβερό, **ridiculum**: γελοῖο, **necesse**: ἀναγκαῖο, ἀνάγκη· ἀκόμη στὰ ἀρσενικὰ ἐπιθέτων: **paratus**: ἐτοιμος, καὶ στὰ οὐσιαστικά: **lex**: νόμος, **facultas**: δυνατότητα, εὐχέρεια.

Quid ploras, pater? — Mirum, ni cantem; contemnatus sum, CIC., Or., II. 279.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ.—Τὸ κατηγορούμενον παραλείπεται μόνον ὅταν νοεῖται εὐκόλο ἀπ' τὰ προηγούμενα.